

УДК 338.24:621

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Курган О.Г., к.е.н., доц.

Автомобільно-дорожній інститут

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

В статті проведено аналіз процесу розробки системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства з огляду на стан та умови реалізації існуючих проектів інноваційно-інвестиційної діяльності. Запропоновано систему управління інноваційно-інвестиційної діяльності, що ґрунтується на вдосконаленні функцій управління – аналізу, планування та контролю.

В статье проведен анализ процесса разработки системы управления инновационно-инвестиционной деятельностью предприятия, учитывающий состояние и условия реализации существующих проектов инновационно-инвестиционной деятельности. Предложена система управления инновационно-инвестиционной деятельностью, которая основывается на совершенствовании функций управления – анализа, планирования и контроля.

**Постановка проблеми в загальному виді, зв'язок з
науковими й практичними завданнями**

Реалізація інноваційно-інвестиційної діяльності на підприємствах промисловості зумовлена особливостями сучасних умов господарювання виробничо-господарських одиниць, які можна охарактеризувати як «відновлення» багатьох виробників після довготривалого занепаду, спричиненого світовою фінансово-економічною кризою. Розробка та впровадження ефективних систем управління інноваційно-інвестиційними процесами на промислових підприємствах створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності підприємства, вдосконалення його виробничо-господарської діяльності, покращання фінансової та розвитку науково-дослідної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Виділення нерозв'язаних питань

Управлінню інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств присвячено багато праць вітчизняних і зарубіжних фахівців. Серед них варто виділити дослідження О.І. Амоші, С.С. Аптекаря, В.М. Гейця, А.В. Савчука, П. Друкера, Р. Акоффа, М. Портера, Б. Твісса та інших. Але ряд завдань теоретико-методичного обґрунтування управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств залишається недостатньо вивченим як у теоретичному, так і в прикладному аспектах, зокрема питання управління інноваційно-інвестиційною діяльністю при впровадженні реальних інноваційно-інвестиційних проектів.

Загальна мета дослідження

Розробка ефективного управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в процесі виробничо-господарської діяльності

підприємств промисловості, застосування та практична реалізація якого дасть змогу досягти раціональності у використанні обмежених матеріальних, інвестиційних та фінансових ресурсів і створити підґрунтя для подальшого інноваційного розвитку підприємства.

Викладення основного матеріалу.

Обґрунтування отриманих результатів

Проведений теоретико-методологічний аналіз підходів до управління інноваційно-інвестиційною діяльністю, що існують, в роботах вітчизняних вчених показав, що на даному етапі розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в Україні значна увага приділяється проблемам фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності та взаємодії підприємств та держави в процесі реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності.

Сучасні умови реалізації підприємством інноваційно-інвестиційної діяльності вимагають розробки більш дієвих методів здійснення даного процесу. Зокрема, особливої актуальності набувають процеси розробки системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства з огляду на стан та умови реалізації існуючих проектів інноваційно-інвестиційної діяльності. Це стає можливим за рахунок вдосконалення функцій управління ПД, що існують.

Для вирішення поставленої в роботі мети вважається за доцільне зупинитися на таких основних функціях управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства, як планування, організація та контроль на основі аналізу.

Необхідність дослідження саме цих функцій управління обумовлена умовами управління інноваційно-інвестиційною діяльністю, які в дослідженні обмежені рамками реалізації саме реальних інноваційно-інвестиційних проектів, адже кожне рішення засноване на аналізі ситуації, кожна дія планується, і всі результати підлягають контролю.

Сутність інноваційно-інвестиційного аналізу зводиться до представлення об'єктивної ситуації на підприємстві для ухвалення керівником ефективних управлінських рішень [1]. Складові елементи аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства наведено на рис. 1.

Процес дослідження результатів інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства пов'язано з метою вивчення ефективності його здійснення для виявлення резервів зростання, для розробки та прийняття оптимальних управлінських рішень [2].

Інноваційно-інвестиційне планування як одна з головних функцій управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства, представляє собою процес розробки складних планів та планових (нормативних) показників ефективності з забезпечення діяльності підприємства необхідними ресурсами на реалізацію його інноваційно-інвестиційної діяльності в поточному та майбутньому періоді (рис. 2).

Рис. 1. Аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства

Рис. 2. Планування інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства

В складі системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства велику роль грає комплексний підхід до розробки та впровадження контролю, метою якого виступає завдання з проведення перевірки планових та фактичних показників фінансових результатів в процесі виконання та забезпечення прийняття управлінських рішень в процесі реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності (рис. 3).

Рис. 3. Комплексна система контролю інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства

Реалізація та впровадження системи контролю забезпечує концентрацію контрольних дій за основними етапами інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства, своєчасне виявлення та усунення відхилень фактичних її результатів від передбачуваних (планових) та прийняття відповідних оперативних управлінських рішень [3].

Згідно з теорією життєздатності системи С. Біра, в основі діагностики організаційних патологій лежить список порушень принципів, властивих будь-яким організаціям, що правильно розвиваються [4]. Відставання здатності традиційних схем управління реагувати на зміни прирікає на боротьбу з наслідками [5; 6; 7]. Тому потрібні методи управління, що підлаштовуються не до змін, а до темпу змін, тобто потрібні самозмінні структури, які працюють за самозмінними правилами, тобто самоорганізація.

Продовжуючи думку С. Біра стосовно діагностики порушень в організаційній системі, що розвивається, зауважую, що в основі управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства мають лежати методи, практичне застосування яких дозволить на основі попереднього досвіду ведення інноваційно-інвестиційної діяльності покращити поточну та спрогнозувати майбутню ефективність від реалізації проектів інноваційно-інвестиційної діяльності.

Зокрема, застосування сучасних методів економіко-математичного моделювання дозволить виявити внутрішні та зовнішні фактори на основі попереднього досвіду реалізації

інноваційно-інвестиційних проектів, які стримують підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Цей методичний інструментарій з виявлення та усунення систематичних проблем інноваційно-інвестиційної діяльності, спровокованих дією впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, має знайти практичне застосування в процесі реалізації головних функцій управління інноваційно-інвестиційною діяльністю: планування та контролю на основі аналізу.

Таким чином, визначення загальної мети, задач та функцій системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства з позиції системного підходу (рис. 4), вимагає розробки відповідного методичного інструментарію.

Стратегічною метою управління інноваційно-інвестиційною діяльністю виступає забезпечення найбільшим прибутком власників організації і збільшення ринкової вартості підприємства в поточному і перспективному періоді. В процесі реалізації головної мети управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства вирішується завдання забезпечення високих темпів розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Це завдання реалізується шляхом проведення системного аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності з метою виявлення проблем, що стримують підвищення ефективності від реалізації проектів інноваційно-інвестиційної діяльності, для їх усунення та покращення показників ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності в поточному та майбутньому періоді.

Рис. 4. Логіко-структурне зображення процесу управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства

Висновки і перспективи подальших досліджень

Таким чином, послідовне виконання визначених функцій та задач управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на основі запропонованих методів ієрархії прийняття управлінських рішень на підставі виявлення та усунення можливих систематичних проблем дозволить отримати максимальний економічний ефект від реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності.

Література

1. Шеремет А.Д. Финансы предприятия / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин. – М.:ИНФРА – М, 1997. – 343с.
2. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент: навч. посібник; за ред. В.О. Василенко. – К.:Фенікс, 2003. – 440с.
3. Морозов Ю.П. Инновационный менеджмент: учеб. пособие для вузов 2-е изд. перераб. / Ю.П. Морозов, А.И. Гаврилов, А.Г. Городнов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 471с.
4. Beer S. Brain of the Firm / Beer S. – Wiley: Chichester, 2001. (русский перевод: Бир С. Мозг фирмы. –М.: Радио и связь, 2004). – 416 р.
5. Хобта В.М. Активізація і підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємствах / В.М. Хобта, О.Ю. Попова, А.В. Мешков: монографія / НАН України. Ін-т економіки промисловості, МОН України. ДонНТУ. – Донецьк, 2005. – 343с.
6. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк. – К.: МП «ИТЕМ лтд», Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 1995. – 448 с.
7. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / И.А.Бланк. – К., МП «ИТЕМ ЛТД», СП «АДЕФ-Украина», 1996. – 534 с.